

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 5.

Mi zsidók.

Ez a hiba, hogy zsidó sohasem tud kiemelkedni az ő zsidóságából. Legyen liberális, szocialista, vagy demokrata vezér, mert mindig vezér, ott van hátsó gondolatnak nála, — mi zsidók.

Ha pedig a vezéren végig huznak ellenkező politikai nézetű polgártársai, akkor rögtön zokogni kezdenek a »mi zsidók« kik ismét nem egy politikai agitátort látnak támadva, hanem »egyét közülünk.«

Ime Vázsonyi demokrata törzsfőnök levele. Valóságos Jeremiás siralom a faji összetartozás repedései miatt. Lelke vonaglott, mint írja, midőn az ellene tartott gyűléseken kilencztizedrészen zsidók tájékoztak ellene. És akik kiléptek felekezettelenné, szintén azzal indokolták kilépésüket, mert zsidó ellen keresztényt ajánlottak a zsidó elüljárók, ki habár polgári foglalkozására nézve miniszter, de mégis az ő szemüvegükön át, csak zsidóval szemben álló keresztény.

Ugyan az a ronda kép mint p. o. Kátóna városban, hol Smetkát is kihajták holmi nem tudom miféle nagy kaliberű szeszfőzőért.

Felhozza Vázsonyi, hogy a recepczió idején a felekezetieskedésből engedni akartak a hitközség elüljárói a kormány kedvéért. Megróvásként hozza fel ugyan ak-

kor, mikor ő és uszája az egész katolicizmust hazafiatlannak vádolta, mert egy szentségének védelmére kelt a kormány támadása idején.

Hogy tájékoztak a néppárt ellen is, mert felekezeti párt. Pedig nem az. Nem felekezeties érdeket védenek ők, de az ősi katolikus egyházat, az István, László, Nagy Lajos, Mátyás király és az ország magyarságának 60 százaléka által vallott katolikus hitet, nem is prepotenskedés a céljuk, csak megállításuk annak az üldözésnek, mely itt kezdődött, Franciaországban pedig végződött, jó példát mutatva.

Ugyáltszik bármilyen programmu a zsidó képviselő, mindig zsidópárti ő, teljes felekezeties és faji programmal.

Hiszen nem veszi észre Vázsonyi ur, hogy mikor ő a szent demokráciát hirdeti, a teljes polgárjogot, akkor csak a hazájukat ott hagyó oláh zsidók baját látja, azt veti szemére a hitközségnek, hogy ezeket rögtön tejbe-vajba nem fűrösztötte, pedig Sándor Pál százezreket gyűjtött nekik, míg az ugyanazon időben, ugyanazon okból földönfutóvá lett székelek egyetlen cikket kaptak egy fővárosi lapban egyebet semmit s a francziák kiverhették katonasággal a szerzeteseket, csinálhattak spiczli rendszert szabadkőművesekkel, erre Vázsonyi urnak szava nincs.

Dreyfussért négy évig sirt, sóhajtott, zokogott, ordított a világ sajtója, mert egy

zsidó volt állítólag igazságtalanul elítélve s most mikor ugyancsak Franciaországban, nem egy kapitány, de 4000 tiszt lett titkos undok szabadkőműves spiczlis-kedéssel elázta, karrierjében tönkretéve a védekezhetés lehetése nélkül, hisz a páholy sötét, ki látja, hogy ki és mit csinál ott, most nem ordit, nem zokog, nem sir, nem is sóhajt senki revizió után s dehogy botránkozik a spiczliségen.

A demokrata Vázsonyi, ki könnyezik, hogy testvérei eladták, mint Józsefet, jó lenne, ha megértené, hogy egyebek is testvérei, nem csak a zsidók s a keresztény elem nem csak sleppnek való s a keresztény vallás nem arra jó, hogy annak a bőrre liberáliskodják ellenben kijelenti:

Ha egykor, amit háritson el Isten kegyelme, újra sötét felhők tornyosulnak felettünk, ti megszöktök derüebb tájakra, de én ott leszek testemmel, lelkeimmel, minden csepp véremmel, hogy védjem a dolgozó, küzködő, hazájukért, családjukért rajongó polgári sokaságot igazi testvéreimet.

Bizony jó volna, ha olyan igazán recipiálnának bennünket zsidó polgártársaink, mint mi őket, s letennék a szemüveget s néznének végre a maguk szemével.

Másként látnának ugy sok mindent.

P—y.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A fenyő árnyában.

Írta: Kincs István.

Fenyőt ültettem feleségem sirhalmára — beszélte Kempelen Ákos — sirkőre nem jutott nekem.

De meg ha jutott volna, akkor is azt a fát állítom oda sirkő gyanánt. Szeretem a fenyőt.

Szeretem. A sirkő holt és érzéketlen, a fenyő él és beszél. El nem hervadó zöldje élő képe lesz a reménységnek, mely itt a szivemben él, hogy e mulandó élet után még egymáséi leszünk, egy jobb hazában találkozunk. A fenyő ágai között szellő fog sutogni s az a néma kedves suttogás, örökké fog figyelmeztetni egy boldog multra: a fenyőfa árnyékában voltunk utoljára igazán boldogok.

Pedig az a boldogság is rosszul indult.

Karácson este volt, hogy összevesztünk a feleségemmel. Különbben nem nehéz volt azzal összeveszni; vékonyfalú bögre volt a szive; egy szóra, ferde nézésre mindjárt összetört.

Mi esett, mi nem közöttünk, meg nem tudnám mondani, csak annyira emlékszem, szegény Anna hullatta könyeit, hogy az ég se tethné különben, ha dörgés után záporba kezd.

Én kislektem, csitítottam, majd a lelkemet kibeszéltem, hogy hát ne, ne okoskodj te asszony! Mintha bizony úgy értettem volna. Hanem hát annyit fogott minden tisztességes igyekezetem rajta, mint a borsó a falon. Ő csak ritt, meg ritt, hogy bele lehetett volna bolondulni.

Hanem azért nem bolondultam bele. Ellenkezőleg, a végén éppen megcsöknyösödtem: kerekén kijelenttem a lelkem felé, hogy: tudod mit asszony? Itélet napig hallgass, hát akkor se szólok hozzád. Majd én pazarlom rád azt a sok drága szót.

— És azt hiszed, talán én beszélek? — fortyant föl a ludmereg drága feleségemben — hát meglássuk, azért is meglássuk.

Összeszorította két piros ajakát; azt akarta vele mutatni, hogy Illaváról előbb szalad el egy fogoly, mint a szájából egy árva hang.

Pedig ha asszony valami megfogad... asszony tartja meg — gondoltam magamban.

Egészen biztos voltam a magam dolga felől. A kegyetlen nézése kicsit megijesztett, az igaz, hanem hát fütty neki. Összemértük az ösztökét s abból a küzdelemből török, szakad, nekem kell győztesen kikerülnöm, különben fusc minden tekintélynek.

Csak olyan szent estén ne történt volna!

De mi haszna! Mintha bizony én volnék az oka. Az olyan teremtésnek, ki minden szóra elpityeredik, jobb volna meg sem születnie. Nekem is volt egy ötesztendős leányom, kiváló okos, derék gyerek, de ha annak a könnyei is olyan vékony férczen fognak lógni asszony korában, mint a feleségemé, akkor akár ne is adta volna az Isten.

Kezdttem már kicsit dühösködni. Magam se tehetek róla. Minden, de minden az asszony lelkén szárad, miért veri ki szegény ember fiát meg ezen a szent estén is a barázdából.

Lám! itt lett volna már az ideje, hogy előkerítsük a karácsonyfát A kis Jézus már erősen járhatta a szomszéd házakat, a lámpa olaja felényire kifogyott: az est már meglehetősen előre haladt.

De mi ilyen puszkaporos kedélylyel nyissunk

Választási ZÁSZLÓKAT

DÍOSY FERENCZ cégfestő és zászlókészítő Nagyvárad, Olasz Fő-utca, továbbá Kiss Dávid és Társa dohány-tözsdejében ***** Telefon 440

és jelvényeket teljesen felszerelve bármely mennyiségűt 6 óra alatt készít és szállít legjutányosabb árban

A választások.

A miniszter rendelete a választásokra.

A belügyminiszter tegnap küldte szét körrendeletét, amelyben a képviselőválasztásokra vonatkozólag intézkedik.

A miniszter leirata tegnap érkezett meg Nagyvárad városához és Biharvármegyéhez. A leirat szó szerint a következő:

Ő császári és apostoli királyi Felsege a jövő 1905—1910-iki országgyűlést az 1905. évi február hó 15-ik napjára legkegyelmesebben egybehívni méltóztatván: egyidejűleg intézkedtem, hogy a kegyelmes királyi meghívó levelek a törvényhatóságoknak és az önálló képviselő küldési joggal felruházott városoknak, illetve községeknél a mai napon megküldesenek.

Tekintettel ezen legfelső elhatározásra, az 1874. évi XXXIII. törvénycikk 56. §-ának rendelkezéséhez képest, az általános képviselőválasztások megejtésére a folyó évi január hó 26-ik napjától, február hó 4-ik napjáig bezárólag terjedő tíz napi határidőt tűzöm ki.

Midőn erről a címet értesitem, egyuttal felhívom, hogy az idézett törvény 57. és 58. §§-ában foglalt rendelkezésekhez képest, a kegyelmes királyi meghívó levélnek a közgyűlésben (képviselőtestületben) történt kihirdetése után következő napon okvetlen összeülvén, az általános választások napját a fentebb meghatározott 10 napi határidőn belül tűzze ki a 58., 60., 61. §§-ok szem előtt tartása mellett tegye meg mindazon intézkedéseket, amelyek a cím feladatát képezik, egyidejűleg az 1874. évi XXXIII. t.-cikk 62. §-a értelmében, ugy ezen törvény 60 és 75. §§-ai valamint az 1899. évi XV. t.-cikk 153., 255. és 256. §§-aira való figyelemmel, az előirt tartalmu hirdetmény kibocsátásáról is gondoskodjék s annak szó szerinti szövegét a vonatkozó ülési jegyzőkönyvbe vegye fel.

Minthogy a most megejtendő általános képviselőválasztások alkalmával kizárólag azok a rendelkezések irányadók, amelyek az elmúlt általános képviselőválasztások alkalmával már érvényben voltak, tekintettel arra, hogy hivatali elődöm 1901. évi szeptember hó 10-én 98.976 szám alatt kiadott körrendelete minden irányban részletes utbaigazítást és utasítást ad, ezuttal a részletekre kiterjedő utasításokat mellözöm és

a címet az idézett körrendeletben foglaltakban való szigorú alkalmazkodásra hívom fel.

Az időközben szerzett tapasztalataim alapján azonban szükségesnek látom a címet ezuttal a következőkre figyelmeztetni:

A választási okiratok szövegének szabotosság indokából a választási elnököket egyebek közt a következőkre is figyelmeztesse: A választás lefolyásáról, valamint a szavazatszedő küldöttségek működéséről szóló jegyzőkönyvek szerkesztésénél szigorúan az általam egyidejűleg megküldött jegyzőkönyvi minták veendő irányadók.

A választás összes lefolyásáról szóló, az 1874. évi XXXIII. törvénycikk 87. §-ában előirt tartalmu jegyzőkönyvben, az 1899. évi XV. törvénycikk 156. §-ában megkivánt 10 ajánló nevét minden jelöltre nézve sorolják fel.

Minthogy az előző általános választások alkalmával több esetben tapasztaltatott, hogy a választók személyazonosságának ellenőrzésére hivatott hatósági közegek az 1889. évi XV. törvénycikk 153-ában előirt azon köteleességeknek, hogy a választás helyén pontosan megjelenjenek s a záróra alatt is a választás helyén tartózkodjanak, eleget nem tettek, indokoltnak mutatkozik, hogy a cím az idézett törvényben megjelölt hatósági közegek kirendelése és megfelelő utasítással való ellátása érdekében az illetékes hatóságokat kellő időben külön is keresse meg.

Ami a képviselőválasztásokkal kapcsolatos kiadásoknak az állam pénztár terhére való felszámíthatóságát illeti, erre nézve a címet a következőkről tájékoztatom:

A választás céljaira ott, ahol erre a választás zavartalan lefolyásának biztosítása szempontjából alkalmas helyen fekvő megfelelő ingyenes helyiségek állanak rendelkezésre, első sorban ezek veendő igénybe. Oly esetben, midőn megfelelő ingyenes hely hiányában akár kibérlés, akár pedig fabódé felállításának szükségessége állna elő: a legszigorubb takarékoság tartandó szem előtt.

Megjegyzem, hogy építkezés esetén, a mennyiben a fészámított összegekről szóló számok túlmagasaknak látszanának, az állampénztár terhére csupán a műszaki és számviteli szakvizsgálat által indokolt költségeket fogom átvenni.

Végül felhívom, hogy az országgyűlési képviselőválasztások megejtése céljából tett intézkedéseit pontosan feltüntető ülési jegyzőkönyv másodpéldányát esetről-esetre, legkésőbb

azonban az ülést követő napon, mulhatatlanul terjessze fel.

Budapest, 1905. évi január hó 4-én.

Tizza, s. k.

A mult országgyűlés számckban.

A mult országgyűlés statisztikáját ma délelőtt küldte szét az elnökség, amely az új országgyűlés megalakulásáig intézi a Ház ügyeit. A jelentés elsőben is a *negyedik* ülészak miatt kesereg, amelyet a különleges viszonyok miatt nem lehetett megalakítani. Három képviselő: Széll Kálmán, báró Petrichovech-Horváth Artur és Georgijevics Tivadar lemondott, Beöthy Ákos, Neményi Ambrus és Lippa Péter pedig meghalt, anélkül, hogy elparentáltak volna őket.

Tizenkét mentelmi ügy restancziában maradt. Az előző három ülészakban tizennégy királyi leirat, 267 interpelláció, 364 indítvány, 116 törvényjavaslat érkezett be, melyek közül 73-ból lett törvény. Miniszteri és egyéb előterjesztés volt 184, ebből elintézték 133, visszavontak 42, elintézetlenül hagytak 9 darabot. Mentelmi-ügy előfordult 211, elintéztetett 193, elintézetlen maradt 18. Összeférhetlenségi esetre vonatkozó bejelentés volt az első három ülészakban 41, elintéztetett 37, melyek közül 7 esetben mondották ki az összeférhetlenséget. Meghalt az országgyűlés tartama alatt 26, lemondott 41 képviselő, kuriai ítélet folytán mandátumát veszítette 6, gondnokság alá helyezés miatt 1 képviselő. Időközi választás vott 69 kerületben.

Az ellenzék hangulata.

Ma délelőtt még sokan voltak a függetlenségi pártkörben. Kossuth Ferencz, Szederkényi Nándor, Tóth János, Barabás Béla, Hentaller Lajos, Bakonyi Samu, Smialovszky Valér, Ernszt Sándor, Thaly Kálmán és mások jöttek el, hogy részt vegyenek azon az ünnepen, amelyet délelőtt tizenegy órakor a kerepesi-uti temetőben Beöthy Ákos emlékének állítottak.

A vezérő-bizottság ma nem tartott ülést, de Kossuth Ferencz Tóth János alelnökkel és Pallay Sándor titkárral kora reggeltől már lázas munkával dolgozott a jelentéseken. Ma az ellenzék jelöltjeinek a száma megközelítette a *háromszázat*. És még egyre érkeznek küldöttségek az országból, melyek új jelölteket kértnek.

Sokat beszéltek a pártban a tegnapi bucsu lakomáról is, amelyen nevezetes kijelentések

ajtot az égi vendégnek? Veszekedéssel fogadjuk a békesség fejedelmét?

Csunyaság volt az minden hogyan.

Odamentem az ágyhoz. Kis Lidink, a mi egyetlen szép kis gyermekünk, kedves mosolygással pihent párnái között. Olyan volt, mint a fakadó lilium, mint a harmatos róza. A lelke ugy is a menyországban járt talán, angyalokkal játszadozott, azért nevetett, mosolygot olyan boldogan.

Szívemből egyszerre kiszakadt a harag. Mintha gyökere se lett volna; annyi keserűséget sem éreztem, mint amennyi a tortán visszamarad, ha jól megczukrozzák. Már oda akartam szólni a feleségemnek:

— Asszony, hamar a karácsonyfát!

De mikor az asszony keserves ábrázatára gondoltam, megfedekeztem minenről és torkomon akadt a szó. Gondoltam egyet. Azt gondoltam, hogy se szólok, se beszélek, behozom magam a zöld fenyőt.

Ott lakozott a kamarában már vagy három nap óta. Fogtam és becipeltem.

Az asszony is fölkelt. Tudtam már, mit akar. A sifli, dió, alma az ő őrizetére volt bízva; azt vadászta elő a szomszéd szobából.

Minden készen állott. A kis Jézus megkezdte munkáját.

Egymásra néztünk. Elnevettem magamat. Itt volt a pillanat, hogy békejebbot nyújtunk egymásnak, hanem az a nevetés mindent elrontott.

Az égboltozat feleségem homlokán a helyett, hogy kiderült volna, még jobban elborult.

Valóságos engesztelhetlen formája lett egyszerre.

Már pedig én bélyeges folyamodványt nem nyújtok be ő nagyságához, hogy ne tessék haragudni. Különben is megálljon csak. Ugy megszékálom, hogy teljes életében nem evett olyat karácsony estéjén.

Fogtam a pamutot, rákötöttem az angyal lábára, kinek persze legfőleg kellett volna kerülnie a karácsonyfán, hanem hát én azért is legalul kötöttem. Szinte megsajnáltam, mikor

fejfel lefelé kalimpált szegény, majdnem közvetlen az asztal fölött.

Félszemmél néztem, hogy az asszony mit csinál.

Hát azt csinálta, hogy haraggal kapta fel az ollót. Pillanat se tellett bele s az angyal megint ott feküdt az asztalon. A fél lába szintén beletört szegénynek abba a mütétbe.

Kiváncsian emeltem meg tekintetemet, mintha csöndes kíváncsisággal kérdezni akartam volna:

— Miért bánsz olyan kegyetlenül azzal a szegény jámborral?

Az asszony arra kapta, föltérdelt az asztalra s legfőleg a fenyő koronájához erősítette.

— Áh! — szaladt ki a szándékos csudálkozás hangja a számon, feleségem meg diadalmas fitymálással tekintett végig rajtam.

Ügyetlenségemet fitymálta. Hanem hát az még csak hagyján. Csináltam én annál különb dolgokat is.

Sorra szedtem elsőben a legnehezebb al-

Elektrotechnikai Mérnöki Vállalat

Fő-utca Moskovits-fele ház.

Széchenyi szállodával szemben

TELEFON 509. TELEFON 509.

Steiner Ernő, okl. mérnök. Nagyvárad.

Villamos világítási cikkek.

Elvállalja villamos világítási berendezések, elektromotorok-, távbeszélők-, jelző-készülékek stb.

Mérnöki és mindeme szakba vágó tervezések és munkálatok műszakilag tökéletes

kivitélet.

IZZÓLÁMPÁK.

MODERN

CSILLÁROK NAGY RAKTÁRA.

Költségelőirányzatokkal . . . . .

. . . . . szívesen szolgálunk.

történtek s amely eklatáns tanúsága az ellenzék lelkes, friss és harczrakész hangulatának. *Eötvös* Károly czélzása, mely az új pártnak függetlenségi alapokra való helyezkedésére vonatkozott, szintén hatással volt. A legnagyobb érdeklődést azonban báró *Bánffy Dezső* beszéde keltette, amelyben a volt miniszterelnök a maga tapasztalataira támaszkodott, festett meg elremitő adatokat arról a jelenetről, amelyet a választókra gyakorolhatni. A beszédnek volt egy kiemelkedő passzusa, amely a *tisztviselőkről* szól ekképpen:

Világosítsuk fel a tisztviselőket, — mondotta *Bánffy*, — hogy ne tartsanak holmi büntetésektől. Áthelyezések és a presszió egyéb módjai meghiusulnak, ha tömegben állanak együtt egyet, tizenkettőt át lehet helyezni, de százketőt, ezerketőt már nem. Szeretném látni azt a hatalmat, amely velük így boldoguljon. Es most be kell vallanom valamit. Sohasem adtam semmit arra, hogy beszédeim miképpen jelenik meg. Mit, hogyan közöl belőlük a sajtó. Sohasem törődtem a gyorsíróval, nem rendeltem a hátam megé ilyen urakat. De most az egyszer szeretném, hogy e szavam nyilvánosságra kerüljön és kérem a sajtót, hogy erre nézve segítséget nyújtson. Kérem a képviselő urakat is, hogy terjesszék minél szélesebb körben.

Az ellenzéken nagy meglepéssel beszélnek arról a hírről, amely a kormánypárt nagy megrémüléséről referál, ahol — *kevés a pénz*. Báró *Vojnics István*, aki a főpénztáros valósággal kergeti magát a jelöltek, akiknek kevés a nekik kiosztott segítség:

— Nincs több! Ha nem tetszik, ne lépjenek fel. Bukjatok meg!

Ugy látszik, a kormánypárton tulságosan sokat biznak a választási elnökökre és a fuvardijakra.

Barabás a jelölést elfogadta.

Egy héttel ezelőtt megírtuk már, hogy a nagyváradai függetlenségi és negyvennyolczas párt felajánlotta részéről a jelöltséget városunk volt képviselőjének: *Barabás Bélának*.

A párt megbízásából *Szokoly Tamás* elnök levelet irt ez ügyben *Barabásnak*, kérve őt, hogy ne térjen ki a bizalom elől.

Abból, hogy *Barabás* egy hétig nem választott, egyesek arra következtettek, hogy nem

fogadja el a jelöltséget. Ennek azonban nem volt más oka, minthogy *Barabás* meg akarta várni a választások elrendelését és az egyesült ellenzék vezérbizottságának jelölését.

Ez megtörténvén, ma választott *Szokoly Tamásnak* levélben, melyben megköszöni a bizalmat és *elfogadja a jelölést*.

Beszámoló, illetve programbeszédének megtartása iránt később fog a párt jelöltjével egyetértőleg intézkedni.

A *szécsényi* kerületben a szabadelvűpárt báró *Nyáry Albert* állította fel. Vele szemben a néppárti gróf *Majláth Géza* megy a küzdelemben.

A *szigetvári* kerületben *Pályi Ede* a Magyar Szó szerkesztője negyvennyolczas Tiszaprogrammal korteskedik. A darányi evangélikus pap jár vele, de az á'ellenzéki próbálkozása akkora felháborodást keltett már is a megyében, hogy a vállalkozásnak igen különös vége lehet. *Olay Lajos* megválasztása bizonyos.

*Szentesen Molnár Jenő*nek még mindig nincs komoly ellenjelöltje.

Gödöllőn a kormánypárt dr *Darvai Fülöp* ügyvédet lépteti fel. Vele szemben dr *Thaly László* küzd ellenzéki programmal.

A *sziráki* kerületben *Sréter Alfréd* valószínűleg elbuk k. Ellenzéki programmal *Kubinyi Márton* erdélytarcsai nagybirtokos lép fel.

Tisza a királynál.

A király ma délután három óra harmincz perczkor utazott. Elutazása előtt *Tisza István* miniszterelnököt egy óráig tartó magánkihallgatáson fogadta. A miniszterelnök a választási kilátásokról tájékoztatta az uralkodót.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap, csütörtökön délután tartotta ez évben első rendes havi ülését. Ez alkalommal alakították meg az egyes albizottságokat a folyó évre. Dr. *Beöthy László* főispán elnöklete alatt

csak tudtuk volna, hogy az ez az utolsó ölelésünk. Szívünk teli volt, ajkunk — égve beszélt semmit. Hogy kifejlettünk egymás karjaiból, akkor is egymás kezét fogtuk.

Hej! ha a kis Jézus így látott minket, tudom, hogy öröme teltett bennünk.

— No de a karácsonyfát! — riadt föl egyszerre az asszony.

Igaza volt. Az éjszakában már az éjféle misére hívó harang kongása rezgett. Lázasan fogtunk hozzá. Most már nem ügyetlenkedtem. Annyi szakértelemmel kezdtem a ki s Jézus szerepét, hogy akár megfogadhatott volna inasának. A kedves munka éget kezünk alatt s egy negyed óra mulva már kerekre nyílt szemekkel bámulta kis gyermekünk a gyertyafényben uszó gazdagon megrakott karácsonyfát — békeszerető kis Jézus bőkezű ajándékát.

Feleségem szemében két gyöngyszem csillogott s a csillogás azt mondta, hogy ő a legboldogabb köztünk.

Másnap szive már nem dobogott. Angyal kellett a paradicsomba s az Uristen választása ő reá esett. Mikor fel akartam kelteni, keze hideg volt:

Közel jártam a megbolonduláshoz... de nem, nem beszélek ismét róla, félek, hogy újra megsérteném Istent. Csak annyit mondom, hogy fenyőt ültettem a boldogult sirhalmára. Mikor tehetem, ellátogatok hozzá. A fenyő suttog a szellőben, mintha beszélné. En — egyedül én értem e beszédet: azt suttogja, hogy a fenyő árnyékában voltunk utoljára boldogok.

Bordé Ferencz főjegyző, *Dús László* v. főügyész, *Papp Miklós* kir. pénzügyigazgató, *Vasady Lajos* kir. tanfelügyelő, dr. *Nagy Géza* kir. ügyész, *Varró Domokos* kir. főmérnök dr. *Grámm Károly* h. árvaszéki elnök, továbbá *Rádl Ödön*, *Mezey Mihály*, dr. *Hoványi Géza*, dr. *Konrád Márk*, *Huzella Gyula*, *Frankó Endre*, *Sulyok István* és dr. *Istvánffy István* aljegyző voltak jelen.

A közigazgatás a mult hónapban.

Az ülés megnyitása után *Bordé Ferencz* főjegyző felolvasta a polgármester jelentését a közigazgatás állapotáról. A jelentés főbb adatai a következők:

A *közegészségügyi* állapotot december hónapban, habár a vörheny és ronszoló toroklob betegülési esetei szaporodtak, — elég jó volt. Vörheny 40 esetben, 4 halálozással, hasi agy-máz 10 esetben, 2 halálozással, ronszoló toroklob 19 esetben, 4 halálozással fordult elő. A hónap második felében uralkodott abnormis időjárás következtében a légzőszervek hurutos és lobos bántalmái sürűbben mutatkoztak s e betegségekben 19. halálozás történt. A népmozgalmi adatok igen kedvezők és pedig; élve született 154 gyermek és pedig 89 fiu, 65 leány. Elhalt összesen 119 egyén, 56 férfiu, 63 nő. Természetes szaporodás volt 35. A halálozások városrészek szerint Ujvároson 21, Olasziban 31, Váralja-Velenczén 17, a közházakban 50. Az állategészségügyi állapot kedvező volt.

A *közbiztonsági* állapot decemberben kedvező volt. Lopás 57, hatóság elleni erőszak 2, vagyon rongálás 4, hamis pénz forgalomba hozatala 7, csalás 3, sikkasztás 4, életveszélyes fenyegetés 1, párviadal 1 és testi sértés 23 esetben volt bejelentve. A nyomozás 57 esetben sikeres, 45 esetben sikertelen volt. Letartóztatva volt 125 egyén; ezek közül az illetékes bírósághoz átkisérteztett 18, eltolonczoltatott 107. Kihágási feljelentés 186 esetben tétetett, közte 107 esetben csavargás és koldulás miatt.

Az 1903. évben kiadott 78 drb külföldre szóló utlevéllel szemben 1904 év folyamán 119 külföldi utlevél adatott ki és pedig 63 utlevél egyenesen Amerikába szóló kivándorlás céljából összesen 96 egyén számára. Ezen Amerikába szóló utlevelek közül 54 drb munkás utlevél volt s teljesen vagyontalan egyének kivándorlására szolgált. — A kivándorlók 60%-a Fiumén át indult új hazát keresni. Hogy a kivándorlás az 1903. évihez viszonyítva ily jelentékeny emelést mutat, annak oka egyrészt azon körülmény, hogy az 1904. évi augusztus elsejével életbelépett új rend szerint a Nagyváradon lakhelylyel bíró egyének részére — illetőségükre való tekintet nélkül — a rendőrkapitányi hivatal állítja ki az utleveleket s így az utlevél elnyerése jelentékenyen könnyebb ma, mint azelőtt; másrészt pedig a Fiuméből kiinduló közvetlen hajójárat révén a kivándorlók rövidebb és olcsóbb utirányon juthatnak Amerikába.

A *közsadók* december havi bevételi eredménye kedvezőnek mondható, amennyiben 16070 kor. 03 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint az 1903. év megfelelő időszakában. Az egész évi bevétel pedig 223,777 kor. 41 fillérrel haladta meg az 1903-ik évi bevételt. December hónap befolyt:

kincstári adóban	37,934 K 40 f.
kamatban	1056 > 03 >
betegápolási pótdobban	1143 > 50 >
kamatban	4 > 13 >
hadmentességi díjban	376 > 30 >
kamatban	16 > 30 >
iparkamarai illetékben	991 > 90 >
házalási adóban	12 > 36 >
fegyveradóban	4 > — >
mezőgazdasági munkás- és cseléd-pénztári díjban	9 > 60 >
mely összegek a kir. adóhivatalba szállítottak át.	
Városi adóban	14272 K 41 f.
Vizdíjban	4300 > 20 >
Törvényhatósági utadóban	2967 > 88 >
kamatban	17 > 98 >

folyt be a város pénztárába. A jelentést tudomásul vették.

mákat s valamennyit a legvékonyabb ágak végére akasztottam. Azok lekonyultak s olyan formátlnná tették az egész fát, mint a szél az esernyővel megcselekszi, mikor kifordítja.

Az asszony darabig csak nézte... nézte, mit mivelek, hanem a végén keserűségében valamennyit ismét levagdalta. Szeretett volna szólni, láttam, a hang ott motoszkált már az ajka körül, hanem hát erőt vett magán, csak azért sem akart engedni.

En pedig folytattam, ahol elkezdtem. A diót ahelyett, hogy megaranyoztam volna, csak úgy kötöttem föl, a babát, melynek a karácsonya alatt lett volna a helye, a nyakánál fogva függesztettem föl, igazi akasztott kis-asszony vállott belőle. Utána a baba ágyát, takaréktűzhelyét, mind-mind a fenyőre raktam, hogy végre az asszony nem birta tovább.

— Istenem! — tört ki haraggal — milyen buta emberrel vertél te meg engemet!

Nekem se kellett több. Ott termettem feleségem mellett, átöleltem s mielőtt még védekezhetett volna, már czuppant a csók.

— Igy ni édesem — nevettem én — csakhogy hallom már a hangodat. Mert hidd el, inkább hidegvizes rongyokat huzogassanak a hátamon, hogy sem én azt a hosszú hallgatást kiálljam. Karácsony szent estéjén ez nem járja. Gyere asszony, béküljünk ki.

Megint átöleltem. Eleinte még mintha ellenkezni akart volna, de a végén, mikor el akartam eresztetni, akkor meg ő csimpaszkodott belém. Görcsösen karolt át s hullatta könnyeit.

Sokáig voltunk egymás karjaiban, akár

Albizottságok megalakítása.

Ezután az egyes albizottságokat alakították meg eképpen:

Fegyelmi választmány: Elnök a főispán, rendes tagok: Varró Domokos, Papp Miklós; Frankó Endre, Rádl Ödön; póttagok: Vasady Lajos, Miskolczy Barnabás.

Erdő rendészeti szakbizottság: Tagjai: Rádl Ödön, dr. Hoványi Géza és Miskolczy Barna; szakértő kültag: Oszterlam Armin.

Erdészeti kihágási II-od fokú bizottság, valamint a mezőgazdasági munkás törvény alapján határozó II-od fokú hatóság: Rendes tagok Rádl Ödön, Hlatky Endre, Mihelyf Adolf és dr. Hoványi Géza; póttagok dr. Berkovits Ferencz, Frankó Endre, Mezey Mihály és Sulyok István.

Gyámügyi felelősségi küldöttség: Rendes tagok: választottak Mihelyf Adolf és Mezey Mihály; kinevezettek: Rádl Ödön és Miskolczy Barna; póttagok: választott dr. Berkovits Ferencz; kinevezett dr. Hoványi Géza.

Felsőámlási küldöttség: Tagjai Dus László, Papp Miklós, Rádl Ödön és Frankó Endre.

Börtönvizsgáló küldöttség: Kinevezettek: Rádl Ödön, Mezey Mihály, dr. Berkovits Ferencz és dr. Konrád Márk. Hivatalból dr. Baróthy Ákos.

A börtönfelügyelő bizottság tagja: Kinevezve Hlatky Endre.

*

Érdemesebb a megemlézésre, hogy egy agrárköltőssel terhelt nagyváradi lakosra, az exlex dacára elrendelték a dologi végrehajtást.

Fegyelmi vizsgálat a főjegyző ellen.

Bordé Ferencz főjegyző fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen, abból az ügyből kifolyólag, hogy a múlt évben a választók névjegyzéke elleni felszólaláshoz szükséges bizonyítványokat csak kiállítás díj mellett szolgáltatotta ki. Ez ügyben interpelláció is volt, melyben dr. *Stocker József* törvényhatósági bizottsági tag azzal vádolta a főjegyzőt, mint polgármester helyett, hogy pártszempontok miatt követte el a törvénszegést.

A közigazgatási bizottság a fegyelmi vizsgálatot elrendelte a vizsgálat megejtésére dr. *Hoványi Géza* és dr. *Berkovits Ferencz* tagokat küldte ki.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

A keletázsiai háború.**Stössel beteg.**

London, jan. 5. A Daily Telegraph jelenti Csifuból, hogy Stössel tábornok betegen fekszik. Az átadást Szmirnov tábornok ajánlotta fel Stössel helybenhagyásával.

Port-Arthur.

London, jan. 5. A Reuter-ügynökségnek a Port-Arthur alatt álló 3. japán hadseregnél lévő tudósítója jelenti 3-áról: Az egész helyőrség és a kombattansokhoz nem tartozók holnap a városból kivonulnak a Galamb-öböl közelében lévő Japutroin faluba. Innen a nem katonákat Dalniba hozzák, honnan odaszállítják őket, a hova akarják. A hadi foglyokat orosz laktanyában tartják vissza, a míg nem lehet őket Dalniba és onnan Japánba szállítani.

Igy Japán 11 hónapi ostromlás után elfoglalta a legnagyobb orosz erősséget, miután több mint 50,000 embert vesztett. Az átadási tárgyaláson a következő oroszok vettek részt: Reis vezérkari ezredes, Balasef vezértörzsorvos, Vosztstock ezredes és még három törzstiszt, valamint két tolmács. Az átadás meglepte a japánokat, mert az ellenség kétségbeesett elökélsége és bátorsága még az utolsó roha-

moknál is arra mutatott, hogy a harcot végéig küzdik. A japánok azt hitték, hogy az erősséget csak egy hónap múlva lehet majd elfoglalni.

Közel 300 milliós orosz államkölcsön.

Pétervár, január 5. Ma csári rendelet jelent meg a 281,500 000 rubel névértékű 4 és fél százalékos 1905. évi orosz államkölcsön kibocsátása ügyében.

Az Icesan és egyéb erősségek átadása.

Tokió, január 5. Nogi tábornok jelenti: Az oroszok ma délután fél 1 órakor a feltételek betartásának biztosításaképpen az Icesan-erősséget és egyéb erősségeket átadtak.

A port-arthuri betegek.

Budapest, jan. 5. (Saj. tud. táv.) Londonból jelentik, mikor a japánok Port-Arthurt elfoglalták 20,000 ember feküdt a korbáczokban. A betegek már napok óta gyógy- és kötszerek nélkül voltak. Port-Arthur elfoglalása óriási örömet kellett a lakosság körében, úgy annyira, hogy örömlüzeket akartak gyűjtani, de ettől a tervüktől a tábornokok elálltak azért, hogy a kinlevők nehogy azt gondolják, hogy ég a város.

A japán Port-Arthur.

Budapest, jan. 5. (Saj. tud. táv.) A londoni »Standard«-nak jelentik, hogy ha a japánok elfoglalják Mandzsuriát az ország vasutait átadják Kinának.

A japánok Port-Arthurt megtartják maguknak s amennyire csak lehet, megerősítik.

Ha Oroszország az összes katonaságát feláldozná, akkor sem volna képes Port-Arthurt a japánoktól visszafoglalni.

A balti-flotta.

Budapest, január 5. (Saját tud. táv.) A londoni újságok feleslegesnek tartják Port-Arthur bevételét után a balti-flotta utját.

UJDONSÁGOK.**T Á J É K O Z T A T Ó.**

Febr. 12. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr. *Károly Irén* előadása.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

Rendkívüli városi közgyűlés.

— *Királyi kézirat a városhoz a választásról.* —

Ünnepélyes mozzanat lesz január hó 9-én, hétfőn Nagyvárad város díszes székházában. Királyi kéziratot olvasnak fel, amelyben tudatja Ő Felsége a király, hogy az országgyűlést feloszlatta s az új országgyűlést február 15-re hívta össze. Felhívta a király a törvényhatóságot, hogy tegye meg az intézkedéseket a választásra s képviselőjét küldje fel az országgyűlésre.

A rendkívüli városi gyűlésnek egyetlen tárgya a királyi kézirat felolvasása lesz. Ez alkalommal aztán Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága megállapítja, hogy mikor lesz Nagyváradon a képviselőválasztás.

Király Ő Felsége kegyelmes meghívó levele szó szerint a következő:

»MI ELSŐ FERENCZ JÓZSEF ISTEN KEGYELMÉBŐL AUSZTRIAI CSÁSZÁR, CSEHORSZÁG KIRÁLYA s. a t.

és

MAGYARORSZÁG APOSTOLI KIRÁLYA.

Kedvelt hiveink!

Uralkodói kötelmeinkhez tartozván az ország törvényeinek hű és pontos végrehajtása fölött őrködni:

Minthogy az 1848. évi IV-ik t.-cz I-ső §-a az országgyűlést évenként Budapestre egybehivatni rendeli és minthogy számos függőben lévő kérdés mielőbbi megoldását a nemzet erkölcsi és anyagi érdekei sürgősen követelik:

Magyar minisztertanácsunk előterjesztésére elhatároztuk, hogy az ország főrendeit és képviselőit a folyó év februárius havának 15-ik napján megnyitandó országgyűlésre Budapest székesfővárosunkba egybehívjuk.

Minekfolytán Nektek ezennel komolyan meghagyjuk, hogy haladéktalanul megtegyétek mindazokat az intézkedéseket, amelyek a törvény értelmében szükségesek arra, hogy az 1874. évi XXXIII. és az 1899. évi XV. t.-czikkek által rendelt módon és a fennálló törvények által meghatározott számban megválasztandó képviselőitek ezen az országgyűlésen megjelenhessenek és a törvényhozás működése a mondott napon és helyen akadálytalanul megindulhasson.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradtunk.

Kelt Budapest székesfővárosunkban, ezerkilencszázöt évi januárius havának 4-ik napján

*Ferencz József s. k.**Gróf Tisza István s. k.*

* **Vizkereszt.** A római katolikus egyház ma pénteken Vizkereszt ünnepét üli. Három királyok ünnepének is nevezik e napot, annak emlékére, midőn a keleti csillag által vezetve a három király ajándékokkal kedveskedve felkeresték a kisded Jézust s leborulva imádták, A templomokban már tepnap délután végezték a vizszentelést, azonkívül szokásban van az ajtók fölé az évszámot és G. M. B. (Gáspár, Menyhért, Boldizsár) betűket felírni a három király emlékére. Az ünnep alkalmából az összes római katolikus templomokban ünnepélyes szent misék és prédikációk lesznek a szokott órákban. A székesegyházban *Palotay László* pápai praelatus tartja a szent misét nagy segédlettel s dr. *Némethy Gyula* theologiai tanár szent beszédet mond. — Az isteni tiszteltek alatt a templomokban gyűjtést rendeznek az afrikai missiók segélyezésére, melyeknek célja megszüntetni vagy legalább mérsékelni az afrikai rabszolgakereskedést.

* **Románok karácsonya.** A görög szertartásuak holnap szombaton s a rá következő két nap, vasárnap és hétfőn ünneplik a Megváltó Jézus Krisztus születésének emlékét, Karácsonyt. Az idén tehát már tizennégy nappal van később a görög szertartásuak karácsonya, mint a latin szertartásu katolikusoké. Holnap szombaton a román karácsony főünnepén a

Szent László-téri görög katolikus székesegyházban reggel 9 órakor a káptalan tagjai s az alsó papság segédletével maga dr. Radu Demeter püspök mondja a nagymisét s az ünnepi szentbeszédet is ő tartja. Az ünnepi szertartás alatt a szeminárium növendékeinek kara énekel. A görög keleti holdas templomban *Mangra* Vazul vikárius végzi az ünnepi isteni szolgálatokat. Ugyiszintén ünnepi istentiszteletek lesznek a Széchenyi-téri gör. kath. szemináriumi templomban és az orosz templomban.

* A beteg József főherczeg. *József* főherczeg állapotában — mint Fiuméből telefontozzák — ma *lényeges javulás állott be.* Az éjjelt nyugodtan töltötte s ma reggel étvágyal reggelizett. A főherczeg állapotának a javulására vall, hogy a budapesti főherczegi palotába a délelőtt folyamán nem jött távirati értesítés. Különbözik *Klotild* főherczegnő és leányai, *Mária Dorottya* és *Erzsébet* főherczegnők ma is a beteg mellett voltak egész délelőtt. A főherczegnek nagy örömet okozott, hogy leánya *Erzsébet* főherczegnő ma délután friss rózsabokrétával lepte meg. A főherczeg így szólt:

— Azt hiszem, hogy néhány nap múlva már magam is utána nézhetek kedves virágaimnak.

Tegnap délután fogadta a főherczeg *Klobucsár* tábornok, honvédségi adlást. *József* főherczeg *négy aktát is aláírt.* A főherczegnek a legnagyobb gondja, hogy a betegsége aggodalmakat kelt az országban.

— Csak ne tudná meg! — sóhajtott — hogy beteg vagyok. Nagyon nyugtalanok lehetnek.

Éjjel 1 órakor tudósítók a következőket jelenti a főherczeg állapotáról:

Budapest, jan. 5 (Saját tud. táv.) *József Agost* főherczeg és felesége *Korányi* professzor társaságában Fiuméba utaztak. *Korányi* tanár megérkezése után *József* főherczeg házi orvosával konziliumot tartott a főherczeg állapota felett. A konzultációkor a főherczeg érverése 80 volt s láza is alább szállott, egy szóval a beteg állapota javulásban van.

* A jegyzők fizetésrendezése. A községi jegyzők és körjegyzők, valamint a segédjegyzők illetményeinek szabályozásáról szóló 1894: XI. törvénycikk végrehajtása, mint értesülünk, a belügyminiszteriumban folyamatban van. Több vármegye községi jegyzői és körjegyzői részére a fizetési kiegészítés 1904 január 1-ig visszaható erővel az adóhivataloknál már utalványoztatott is. A vármegyéknek a törvény végrehajtására vonatkozólag felterjesztett határozatai a belügyminiszteriumban soronkívül intéztetnek el.

* Tönkre teszik a piaci forgalmat. Nagyvárad város piacát a hivatalos bölcsesség mesterségesen teszi tönkre. A nagy-piaczteri helypénzszabályzatban a piaci helypénzek oly magasan vannak megállapítva, hogy azt képtelenek az árusok megfizetni. Egy-egy laczikonyha vagy más ilyen terjedelmű helyért egy napra 2-3 koronát, sőt többet is kell fizetni. Eddig négy év óta a szabályzat idevonatkozó részét nem hajtották végre, most belátták végre, hogy az tönkre teszi a piaci forgalmat, így bizonyos összegben megállapodtak, s azt fizették a különféle árusok. Ez az állapot sem tartható fenn. De a bajon nem a szabályrendelet intézkedéseinek keresztülvitelével, hanem kellő módosításával kell segíteni. A piaci árusok kétségbeestek, midőn az új év első hétfőjén a horribilis árakat követeltek tőlük. Tegnap kérvényt nyújtottak be Nagyvárad városához, amelyben a szabályrendelet megváltoz-

tatását s az addig fizetett összegek meghagyását kéri.

* Steinberger Ferencz az O. P. E. alapító tagja. A magyar katolikus irodalom munkásait egy közös zászló alá gyűjtő Országos Pázmány Egyesület a katolikus társadalom körében is mindig több és több hívet szerez magának. Jó példával jár elől a kath. főpapság, melynek sok tagja alapító tagja a kath. írók és hírlapírók egyesületének. A nagyváradi I. szert. káptalan tagjai is egymásután lépnek be az egyesületbe. Most újabban a káptalan kiváló tagja dr. *Steinberger* Ferencz apátkanonok, a budapesti központi papnevelő intézet kormányzója lépett be az Országos Pázmány Egyesületbe alapító tagul *négyszáz* koronával.

* Ex-lexben. A pénzügyminiszter tegnap értesítette a várost, hogy az ország új évkor belépett a törvényen kívüli állapotba, mivel sem indenniti, sem költségvetés nincs. Elrendeli, hogy az adóbehajtás minden vonalon szüneteljen és csak az önként fizetőktől kell elfogadni az adó befizetést. Az adóprés tehát nem működik, legalább is pár hónapig, amíg az új országgyűléstől indennitit nem kap a kormány utódja.

* Új udvari tanácsos. Ő Felsége *Gerhardt* Gusztávnak, a győr—sopron—ebenfurti vasut elnökének a m. kir. udvari tanácsosi címet adományozta.

* Hamis ötkoronások. Az utóbbi időben több ízben kobozott el a rendőrség Nagyváradon forgalomba hozott hamis 5 koronásokat. Minthogy az ismétlődő esetek arra vallanak, hogy valamelyik vidéken működő pénzhamisító banda Nagyváradon keres piacot hamisítványainak, a rendőrkapitány ez uton figyelmezteti a közönséget, hogy saját érdekében járjanak *kellő óvatossággal az öt koronások elfogadásánál.* A hamis öt koronások nagyon könnyen felismerhetők, mert színük majd egészen *fehér*, tapintásuk *sima*, szinte zsiros és a pénz oldalán levő *Viribus unitis* körirattól a *V betű hiányzik.* A rendőrség által eddig elkobzott hamisítványok mindannyian ezen ismertető jelekkel bírnak és így kétségtelen, hogy egyazon hamisító banda termékei.

* Kinevezés. A m. kir. posta-távirda elnökgazdátja, nagyváradi lakos, *Kováts* Károly posta-távirda gyakornokot a X-ik fizetési osztálybaposta és távirda tiszté nevezte ki.

* Zord időjárás mindenfelé. Ez idén kijut a hideg télből. Amint a nyáron túl meleg volt, most kipótlódik a szokatlanul erős hideggel, amely szinte egyszerre köszöntött be egész Európában még a déli vidékeken is, ahol évtizedek óta nem volt igazi értelemben vett tél. A nagy hideg azonban kissé mégis megtörtött. Nyugatról kiinduló irányból és nyugaton általános hőemelkedés konstatalható, délkeleten azonban az erős hideg folyton tart. A fővárosban reggel 7 órakor — 6.6 fok, volt a hideg, déltájban — 6.3 fok, ami általános hőemelkedést jelent, mert még a tegnappal szemben is —6 fok a hőemelkedés különbség. A zord időjárásnak nagyon sok pusztítás és áldozat jelzi a nyomát. Ausztriában több helyen megakadt a vasuti forgalom. Különösen nagy hideget jelentenek Svájcban és Olaszországból. Mint Zürichből jelentik a Szent Gotthardt menhelyen — 33 fok, Sántisben — 32 fok hideget jegyeztek. 1810 óta ilyen erős hideget ott még nem konstatalták. Párisban és környékén a nagy hidegnek több áldozata van. Egy vasuti tisztviselő a hideg miatt való elkeseredésében felakasztotta magát. Levelet hagyott hátra, melyben ezt írja: *Élj boldogul fagyos világ.* Melegebb tájakra utazom, a befűtött pokolba! — Nagy havazások vannak Olaszországban. Nápolyban erősen havazik, úgy hogy a közuti vasuti közlekedés szünetel. 1890 óta Nápolyban nem esett hó. Velenczében a lagunák be-

fagytak, amire 1870 óta nem volt példa. Az orosz határon oly nagy a hideg, hogy határőrséget aminap megfagyva találtak.

* A csaló bünei. *Simon* Náthán a hitelezés és csalás miatt tegnap letartóztatott szatócs ellen sűrű egymásutánba tesznek feljelentést becsapott hitelezői. Mai nap folyamán ifj. *Erdős* Albert, *Lebovics* és *Wriess* férfinabok, valamint *Varga* József szikvizgyáros kihordója emelt panaszt. Előbbiektől egy-egy öltözet ruhát és prêmes galléru télikabátot rendelt és csináltatott *Simon* Náthán a mult hónapban de sürgősen, Váli Józsefnek pedig 20 darab szodavizes üvegét adta el. *Simon* Náthánnak felesége egyébiránt csakugyan elutazott Váradról, férjét ellenben, ki jelenleg is a rendőrség lakója, holnap kísérik át a vizsgálóbíróhoz.

* Elfogott tolvaj. Tegnapelőtti közleményünkben említettük, hogy *Lakatos* Eszti cseléd, ki gazdájától egy aranyak látszó nyakláncot lopott, tegnap délelőtt a rendőrség elfogta a Szent János-utcán. A tolvaj leányt, kinél a nyaklánc is megkerült, lezárták.

* Hirtelen halál. *Zempléni* Imréné Pável-utca 6. szám alatti lakásán tegnapelőtti este felé hirtelen elhalt. Dr. *Berkovits* Miklós, a segélynyújtásra előhívott orvos szívszélhűdést állapított meg.

x Rácz Guszti baranyai cigány-primás külföldi körutjáról megérkezett, folyó hó **7., 8., 9. és 10-én** hangversenyez a **Royal-kávéházban.**

x Van szerencsém a n. é. közönség becses tudósítására hozni, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő modern helyiségben minden szerdán este kitűnő tündős, májas, véres hurka és kolbász kapható. Ugy mint minden pénteken este halpaprikás. Ezenkívül bátorodom becses figyelmüket felhívni a kitűnő érmelléki, nagyváradi és aradi hegyaljai termelőktől beszerzett boraimra, melyet igen tisztelt vendégeim rendelkezésére bocsátom, azon jó reményben, hogy úgy mint eddig, ezentúl is kérem becses pártfogásukat maradtam kiváló tisztelettel **Szabó Gyula** vendéglős.

x «Millennium-telep» Nagyösz. Egyik gazdasági ág sem fizet úgy, mint a szőlőművelés. Az állami telügyelet és állami segélylyel létesített *«Millennium»-telep* a legmegbízhatóbb ojtvány beszerzési forrás; ezen ojtványtelep ma a legnagyobb és legüzemképesebb az országban. Ezen mintatelep Buding Károly tulajdonos szakavatott vezetése mellett az ország legjobb szervezteti szőlőtelepévé fejlődött, miről tanuskodjék a következő közjegyzőileg hitelesített **Bizonnyitvány** (B. H.) Alulírottak igazoljuk, hogy a pakácsi és knézi Buding-féle birtokon 1904. évben következő szőlőszeti termény-állományról van tudomásunk: részint távirda-póznarendszerű 3-as, részint póznarendszerű 4-es kötésű amerikai vesszőnevelő anyaiskola, **108 kat. hold** Riparia Portalis (Gloire de Montpellier), Vitis Solonis, Rupestris Monticola (Rup de Lot), Gamay Coadere (Colombeau Rupestris), Solonis-Robusta, Riparia Solonis, Aramon-Rupestris Ganzin 2. számú alanyfajtákkal, körülbelül **295.000 tőkével; 1 1/2 kat. hold** párosítással készült zöldojtványiskola, körülbelül **130.000 darab** sima és 2 éves gyökeres zöldojtvány; **23 kat. hold** ojtvány- és dugványiskola, körülbelül **3.200.000 drb.** iskolázott fásajtvány; és **1.500.000 drb.** amerikai és európai gyökeresített dugvány. Pa-Pakác, 1904. évi augusztus hó 9-én. *Gera* Ferencz okl. szőlész, telepkezelő. *Buding* Antal, telepvezető és oenologus. *Szlavik* Mihály, vinczellér. (B. H.) Azt álalam az alulírott helyen és napon 67/904. úgyszám alatt felvett hitelesítési jegyzőkönyv alapján tanúsítom, Buding Antal úr telepvezető és oenologus, úgy *Gere* Ferencz okl. szőlész telepkezelő és *Szlavik* Mihály vinczellér, knézi lakosok, kiket mindhármat személyesen ismerem — a fenti egy korona bélyeggel ellátott bizonyítványt előtem sajátkezűleg irták alá. Billéden, ezerkilencszáznegyedik évi augusztus hó kilencedik

rácsonyi ünnepeket s boldog újévet kívánok nagyságodnak!

Gillian zokogásba tört ki. Oh, minő csufolódásnak látszott neki e kívánság! Vidám karcsonyt s boldog újévet kívánni neki, a ki többé sohasem lesz vidám és boldog. Megköszönte a leány jó kívánatait s kérte hogy hozza el kis fiát.

A kicsi kezek érintése a vigasznak rövid pillanatait idézte föl Gillian elkínzott szívére.

Ha Gilbert ellene fordulna és elhagyná is — gondolta — ez az áldás mindig megmarad számára, a gyermeke nem vetné meg mindig szüksége volna az édesanyjára. Erősebben szoritotta szívéhez a kis fiút s forró könnyel és csókkal borította el arcját.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, jan. 5.	
Buza ápr.-re	19.80
Buza máj.	19.74
Rozs ápr.-re	15.56
Tengeri májusra 1905.	14.92
Zab ápr.-ra	7.59
Repeze aug.-ra	22.60

Értéktözsde.

Budapest, jan. 5.	
Oszrákhitelrészvény	675.25
Magyar hitelrészvény	806.50
Leszámitoló bank	464.50
Rimamurányi	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	649.—
Közuti vasut	569.50
Városi villam s vasut	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905. jan. 5.

Magyar aranyjárdék 4%	118.75
Magyar koronajárdék 4%	98.30
Magyar koronajárdék 3 1/2%	89.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.—
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereség sorsjegy-kölcsön	210.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	162.—
Osztrák járadék papírban	99.75
Osztrák járadék ezüstben	100.—
Osztrák járadék aranyban	120.—
Osztrák korona járadék	100.—
1860. oszt. államsorsjegyek	156.50
Osztrák mgyar bankrészvény	16.25
Magyar hitelbank részvény	806.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	180.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	6.52
20 frankos arany (Napolendor)	19.06
Német birodalmi márka	117.45
London vista	239.70
Páris vista	95.35
20 márkás arany	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK és fogso-
rok kau-
csukba
vagy aranyba foglalva — **szájpadlás nél-
kül is** — rágáshoz tökéletesen alkalmas.
Régi, nem jól illő fogsorok átdolgozását,
gyors és pontos javítását végezi.

SZÉKELY KÁROLY

975. fogtechnikus,
Nagyvárad Szaniszló (Apolló)-utcza.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segély- szövetkezet“

10 ik évtársulatába.

A **«Polgári takaré- és segély-
szövetkezet»** 1905. január 1-én új évtársula-
tot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1907. év
végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban
jegyezhet üzletrészeket s *minden üzletrész
után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő.* A
három év eltelte után az évtársulat feloszlik s
az összes jövedelem a résztvevők között fel-
osztatik és mindenki megkapja a befizetett
tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot elő-
mozdítani és önszegélyt nyújtani, amennyiben
minden tag heti betétei által önmagának tőkét
gyűjt, mely a heti részletekben való befizeté-
sek daczára is a takarékpénztári kamatozásnál
magasabb nyereség-osztalékot hoz és mert
minden tag az általa befizetett összeg 1/10 részét
6% os kamatláb mellett minden előleges beje-
lentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai
cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával
üzletrészenként 10 fillér (5 kr) beiratási díj
fizetendő és egy heti részlet lefizetése után már
mindenki megkapja saját nevére írt könyvecs-
kéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjai,
valamint mindazokat, kik az 1905. január 3-tól
kezdődő 10-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni
felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlet-
helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.
mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1904. november hó.

A **«Polgári takaré- és segély-szövetkezet»**
igazgatósága.

A 10 évtársulat befizetési napjai:

kedd délután . 3—5-ig.
szombat d. u. . 3—5-ig.

A szövetkezetnek ez időszertint 2000 tagja van
mintegy 35000 üzletrészszel.

Farsangi ünnepekre

Elegáns női **blousok** remek
kivitelben

Asztalneműek, garnitúrák, függönyök
VÁSZNAK, selyemkendők.

Nyakkendők, női **KELMÉK**

Zsebkendők, gallérok és kézelők

Esőernyők.

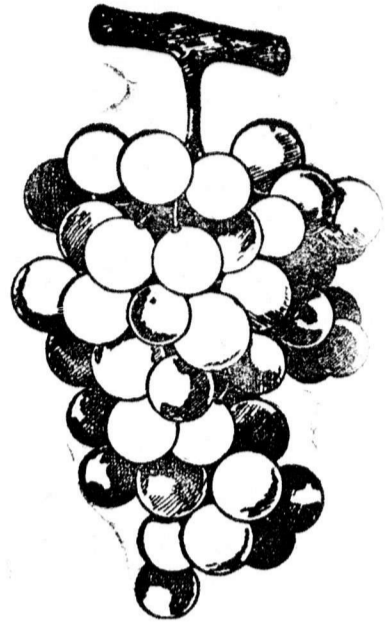
Női és férfi **leherneműek.**

Alsó trikó **ruk stb. óriási
választékban és legjutányosabb
árakban** beszerezhetők:

BECZKAY LAJOS-nál

Szent László-tér.

«Milleniumtelep» Nagyösz.

Legolcsóbb árak!

Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyar-
ország legnagyobb szőlőiskolájának árjegy-
zékét, a mely szőlőiskola állami segélyvel
és állami felügyelet mellett létesült.

Hirdetések felvételnek a legjutányosabb árban e lap kiadóhivatalában.

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses
jelzálogkölsönöket
nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölcsönkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsönöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-OS** kamatot
összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol
váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad.

Az igazgatóság.

A közelgő
Farsangi ünnepekre
 ajánlja:
MOLNÁR LAJOS
 Nagyváradi, SCHLAUCH-TÉR 18. sz. lakos
 saját termésű
 nagyváradi- és ménesgyoroki-borait
 palaczkosan és hordóban.

Hordóborok:
 Nagyváradi uj-bor, fehér   Hl-je 18 forint
 Ménesi vörös-bor, ó   > 50 frttól feljebb
 Ménesi sanvignor fehér aaszübor > 80 forint

Üvegezett borok:
 Nagyváradi uj fehér bor 1 lit. üveg   — 32 kr.
 „ ó „ „ 1 „ „   — 40 „
 1900-as ürmös ó „ 1 „ „   — 40 „
 Ménesi Kadarka, vörös 0 7 lit palaczk   — 90 „
 „ Cabernet „ 0-7 „ „   1- „
 „ Sanvignor „ 0-7 „ „   1-10 „
 „ „ „ 0-5 „ „   — 75 „

Tíz üvegen felüli rendelést házhoz szállítok.
 Teleonszám: 406.

Czipész-üzlet áthelyezés.
 Van szerencsé m a n. é. közönséggel
 tudatni, hogy évek óta fennálló
czipész-műhelyemet
 Teleky-utcáról **Olaszi, Színház utca,**
 az ujonnan épült *Dr Adorján Emil* házába
 helyeztem át.
 Elvállalok minden e szakba vágó min-
 kák mérték utáni készítését, ugyszintén el-
 fogadok **javításokat** a legolcsóbb árban
 Vidéki megrendelések egy pár viselt czipő
 beküldése mellett pontosan eszközlötnek.
 Becses megrendelést és pártfogást kérve
 maradok — *pontos és gyors kiszolgálásról*
előre is biztosítva kiváló tisztelettel

Darvassy Károly,
 czipész-mester.

Ha ajándékot akar
 olcsón vásárolni,
*kéressük fel a mai olcsósá-
 gáról elisnert*
Telcser Mátyás
 divat áruházát **Zöldfa u., hol**

1 ruhára posztó most	108 frt.
1 ruhára szövet	112 „
1 ruhára angol kelme	192 „
Luisin selyem mtr	53 „
Sport kelme meleg	
Törülközők már	5 krajczártól kezdve

még számos ajándéknak megfelelő cik-
 kek mesés olcsó árban.

Védjegy: „Horgony“.
A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller
 pótleka
 egy régiónak bizonyult háziszser, mely már
 több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító
 szernek bizonyult **kőszvénynél, oszónál** és
meghüléseknél bedöröcsöléskeppen használva.
 Ⓢ **Figyelmeztetés.** Silány hamisítványok
 miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak
 olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony“
 védjeggyel és a **Richter** czéjgegyzéssel ellátott
 dobozba van csomagolva. Ára üvegekben
 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván
 minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár:
Török József gyógyszerésznél, **Budapesten.**
Richter gyógyszerháza
 az „**Arany oroszlánhoz**“, **Prágában,**
 Elisabethstr. 5 neu. Mindennapi szetküldés.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja
„Répáti“
 a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuviz!
 mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül
 dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íze
 folytán ritkítja pártját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital! emésztési-
 ségeknél, vese-, gyomorból bajokban, gyuladással ho-
 lyag, köszvényes bántalmak és vérszegénység ellen stb

Főuri kedvenc ital.
 határozottan a legkedvesebb pezsgőborviz

Mint a belserveszet betegségei ellen legkellemesebb
 és leghatásosabb s egyszersmind legolcsóbb gyógyító
 szert, úgy is, mint páratlan élvezeti italt, a „Répáti
 ásványviz“-et minden céltudatos, elfogulatlan ivónak
 rendes használatra lelkiismerettel ajánlhatjuk.

A „Répáti viz“ minden jobb fűszer kereskedésben
 788. vendéglőben kapható.

Magyar műbutorgyár
 részvénytársaság.
 NAGYVÁRADON, Fő-utca elején.
 Modern lakás, szálloda és kávé-
 ház berendezések iparművészeti
 vállalata. Telefon: 421 sz

Elegáns mottó és fényezett
BUTOROK
 jutányos gyári árban.
GYÁRTELEP: BÉKÉSCSABÁN.
 Raktárak: Nagyváradi, Baja.

Maradékok félárban.

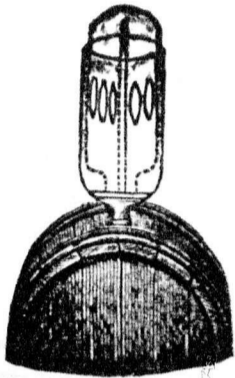
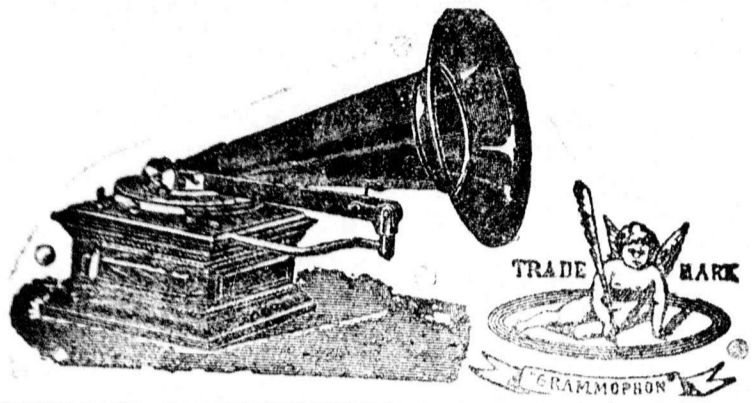
Menyasszonyok és bálozók részére.
 Fehér selymek, selyem gázok, selyem
 szövetek, koszorúk, fátyolok, damast
 áruk, női fehéreneműek, PAPANOK, ÁGY-
 garnitúrák és kész kelengyékben *óriási választék*
 a legolcsóbb árban.

Kovács L. és Társa czégnél
 Nagyváradi, Zöldfa-utca elején.

Maradékok félárban.

Lőrincz Mór Nagyvárad Bémer-tér.

«Grammophon beszélő gépek és lemezek főraktára»
 Fegyverek, revolverek, törös botok, boxerek s mindenféle
 védelmi eszközök nagy választéka.
 Utazó kellékek, kézi és utazó táskák, bőr áruk minden ki-
 vitelben. Acél árak, önberetváló készü-
 lékek, szolingeni és svéd acél kesek a
 legujabb mintákban kaphatók.

Szenzációs találmány boraink vé-
 delmére. Ezen «hydraulikus» aknával lefojtott bornál nem
 szükséges a töltögetést havonként ismételtetni. A csapon
 álló bort megmenti a borvírig, vagyis penésztől, ezáltal
 nem lesz soha zavaros és savanyu, így utolsó cseppig kris-
 tálytisztán eresztődik le a bor és főlélegessé válik a kis
 hordókhöz való lehuzás vagy üvegbe való töltögetés.

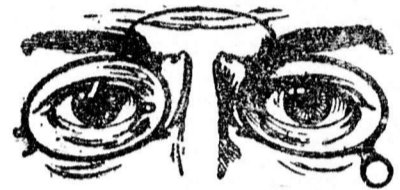
Darabja 1 forint.

Hozzávaló 1 üveg desztilin 35 krajczár.

Szemüvegek. Színházi látcsövek.

Bor fokozók. Zwickerek.

Tej «
 Sör «
 Pálinka «
 Ecet «
 stb.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Köfaragó)-utca sarkán.

A legujabb meglepő zenélő automata-zongora.

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt ven-
 dégeim kezes tudomására hozni, hogy a téli unalmas
 estéket kellemessé tegyem, szórakoztatásul egy oly **zenélő**
AUTOMATA-zongorát állítottam föl, ami még nincs
 több és egy kitűnő nagy gramafont és több játékdolgokat
 tisztelt vendégeim rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám,**
tisztán kezelt boraim, melyeket kizárólag
 termelőktől szereztem be, mérsékelt árak,
 előzékeny, pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok
 teljes tisztelettel

748 **KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős.**

Egyben van szerencsém igen tisztelt vendégeim és jóakaróim szíves
 tudomására hozni, hogy

éttermemet **megnagyobbítottam,**
 úgy, hogy tisztelt vendé-
 geim kényelmét megsze-
 rezzem. Most alkalmam van minden **társas összejövetelekhez tágas,**
szép termet rendelkezésre bocsátani.

Előzékeny kiszolgálás!

Jutányos árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellet
 elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.
 Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánl ni ujonnan beren-
 dezett **VENDÉGSZOBÁIMAT,** melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint
SZÁLLÓHELY is jutányos ár mellett szíves rendelkezésére áll.
 Számos látogatást kérve tisztelettel

KECSKE ÉTY ISTVÁN
 vendéglős.

Gouwelirozott Crepp fodor minden színben.

Nem kiáltó reclam Farsangra még nem létezett, hanem tény.

Bámulatra ragad mindenkit a báli idényre érkezett gondos józálással összeállított különleges szép színei és olcsósága.

— Gyönyörű választék. —

Pongais, Luisine és Messaline selymek.
 Selyem Lyones, Mousline de soire és Crystalin.
 Ajour, himzett és sima batisztokban.

OLCSÓ ALKALMI ÁRAK.

Francia báli Crepp divat színek métere . . . . . 33 Kr.
 Himzett és sima batisztok remek minták métere . . . . . 25 Krtól
 Indis és foulard batisztok gyönyörű színek 120 cz. széles 58 Krtól
 Selyem Crystalin és tüllgazé kiváló szép színek 120 cz. széles 98 Krtól
 Selyem gazé csipke-rózsa himzéssel egy ruhára . . . . . 13'75. »

Klein Menyhért divatáruháza
 SZT. LÁSZLÓ-TÉR,
 (HOLDAS TEMPLOM MELÉTT)

Ruha díszek divatlap szerint.

Feltűnést keltő olcsó árak.

Figyelmessé keltő árak.